Paragrafta Anlam — Deneme

Akıllı Soru · 06.11.2026 · 10 soru

1. “Bir yazının başına konulan ifade, metnin bütün ayrıntılarını açıklamak zorunda değildir; ancak ele alınan düşünceyi kısa biçimde tanıtmalıdır.” Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Başlık, metindeki bütün ayrıntıları eksiksiz biçimde vermelidir.

B) Başlık, yazının ele aldığı düşünceyi kısa ve doğrudan yansıtmalıdır.

C) Başlık, metnin ana düşüncesiyle her durumda aynı olmalıdır.

D) Başlık, yazının içeriğinden bağımsız olarak belirlenebilir.

E) Başlık, yalnızca yazının sonuç bölümünü açıklamalıdır.

“Konu, ele alınan düşünce, olay ya da durumdur.” açıklaması, bir paragrafı değerlendirirken ilk olarak metnin ne çevresinde kurulduğunu saptamamız gerektiğini gösterir. Metindeki örnekler ve açıklamalar, bu merkez çevresinde biçimlenir. Fakat metnin konusu ile yazarın bu konuya ilişkin iletisi aynı kavram değildir.

2. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

A) Konu, paragrafta ele alınan çerçeveyi belirleyen unsurdur.

B) Yazarın konu hakkındaki görüşü, konunun kendisiyle tamamen aynıdır.

C) Paragraftaki örnekler, herhangi bir düşünce çevresinde kullanılabilir.

D) Bir metni anlamak için yalnızca yazarın iletisini belirlemek yeterlidir.

E) Konu, paragrafta açıklanan bütün ayrıntıların ortak sonucudur.

3. “Bir düşüncenin paragrafta yer alması, onun metnin temel iletisi olduğu anlamına gelmez; bazı düşünceler yalnızca bu iletiyi açıklamak için kullanılır.” Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Paragraftaki her düşünce, metnin temel iletisini oluşturur.

B) Bazı düşünceler, asıl iletiyi açıklama ve destekleme görevini üstlenir.

C) Bir düşünce açıklayıcıysa paragrafın konusu olamaz.

D) Temel ileti, paragrafta hiçbir yardımcı düşünceye ihtiyaç duymaz.

E) Bir paragraftaki açıklamalar, yazarın görüşünü değiştirmeyi amaçlar.

Bir paragrafın konusunu belirlemek, metnin hangi düşünce veya durum çevresinde kurulduğunu anlamayı gerektirir. Konu çoğu zaman başlangıçta sezdirilir; sonraki cümleler bu çerçeveyi ayrıntılandırır. ---- Böylece okur, ayrıntıların hangi temel çerçeveye bağlandığını daha kolay kavrar.

4. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Bu nedenle konu, metnin bütün ayrıntılarından bağımsız olarak değerlendirilmelidir.

B) Bu açıklamalar, başlangıçta verilen konunun sonraki cümlelerle geliştirildiğini gösterir.

C) Bu yüzden her paragrafın ana düşüncesi ilk cümlede kesinlikle bulunur.

D) Bu durumda başlık, paragrafın bütün cümlelerini aynı uzunlukta özetlemelidir.

E) Bu nedenle yardımcı düşünceler, ana düşünceyle hiçbir ilişki taşımaz.

Bir metnin başlığı, okura yazının hangi çerçevede ilerleyeceğini sezdirir. Bu nedenle başlık, metnin konusuyla doğrudan ilişkili olmalı ve içeriği kısa biçimde yansıtmalıdır. Ancak başlığın görevi, yazarın bütün düşüncelerini ayrıntılı olarak açıklamak değil, metnin yönünü bildirmektir.

5. Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Başlık, metindeki bütün düşünceleri ayrıntılarıyla açıklamalıdır.

B) Başlık, metnin konusunu kısa ve ilişkili biçimde yansıtmalıdır.

C) Başlık, yazarın düşüncesinden bağımsız olarak seçilebilir.

D) Başlık, yalnızca metnin son bölümündeki bilgileri kapsamalıdır.

E) Başlık, metnin konusundan daha geniş bir alanı göstermelidir.

Bir paragrafın girişinde konuya ilişkin genel çerçeve verilebilir. Ardından gelen cümleler, bu çerçeveyi açıklamalar ve ayrıntılarla genişletir. Bu yüzden okur, ilk cümlede ortaya konan düşünceyi sonraki cümlelerle birlikte değerlendirmelidir; yalnızca başlangıçtaki ifadeye bakmak metnin gelişimini gözden kaçırabilir.

6. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Paragrafın başlangıcı, ele alınacak konuya ilişkin bir çerçeve sunabilir.

B) Sonraki cümleler, başlangıçta ortaya konan düşünceyi ayrıntılandırabilir.

C) Bir paragrafı değerlendirirken cümleler arasındaki gelişim dikkate alınmalıdır.

D) İlk cümlede verilen düşünce, sonraki cümlelerle açıklanabilir.

E) Paragrafın konusu yalnızca son cümle incelenerek kesin biçimde belirlenebilir.

Ana düşünce ile yardımcı düşünceyi ayırmak, paragraftaki yargıların görevini doğru değerlendirmeyi sağlar. Ana düşünce, yazarın okura iletmek istediği temel mesajdır; yardımcı düşünceler ise bu mesajı destekleyerek konunun daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunur. Dolayısıyla ayrıntılı bir açıklama, metnin temel iletisini güçlendirebilir ancak onunla aynı işlevi taşımaz.

7. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yardımcı düşünceler, temel iletiyi açıklayıp destekleyen ayrıntılardır.

B) Ana düşünce ile yardımcı düşünceler paragrafta aynı görevi üstlenir.

C) Ayrıntılı açıklamalar, yazarın temel mesajının yerini alır.

D) Bir paragrafta yalnızca ana düşünce bulunduğunda konu anlaşılır.

E) Yardımcı düşünceler, ele alınan konudan bağımsız biçimde oluşturulur.

I. “Ana düşünce”, bir paragrafta yazarın okura iletmek istediği mesajı bildirir. II. “Konu”, bir yazıda ele alınan düşünce, olay ya da durumdur. III. “Yardımcı düşünce”, ana düşünceyi destekleyen ve konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayan düşüncedir. IV. “Başlık”, yazının konusuyla doğrudan ilişkili ve onun özeti niteliğinde bir ifadedir. V. “Gelişme bölümü”, girişte verilen konunun sonuç bölümünde kesinleştirildiği bölümdür.

8. Numaralanmış cümlelerin hangisinde kavramların yanlış anlamda kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

Bir yazıya başlık koymak, metinde geçen en sık sözcüğü seçmekten ibaret değildir. Başlık, yazının ele aldığı alanı kısa ve kapsayıcı biçimde göstermelidir. Bu yüzden yalnızca tek bir ayrıntıyı öne çıkaran ifadeler, metnin bütününü karşılamayabilir. İyi bir başlık, okura hem metnin yönünü sezdirir hem de içeriğin ana çerçevesini korur.

9. Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir yazının başlığı, metinde en sık kullanılan sözcükten oluşturulmalıdır.

B) Başlık, metnin bütününü kapsayan ve konusunu kısa biçimde yansıtan bir ifade olmalıdır.

C) Başlıkta, metindeki tek bir ayrıntının özellikle öne çıkarılması gerekir.

D) Bir yazının yönünü yalnızca başlık değil, metindeki bütün sözcükler belirler.

E) Başlık seçerken metnin içeriği yerine dikkat çekici ifadeler esas alınmalıdır.

10. Yahya Kemal'in şiirleri üzerine hazırlanan bir incelemede, araştırmanın şiirlerde işlenen düşünce ve durum çevresinde şekillendiği belirtilmiştir. Buna göre bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İncelemenin odağını şiirlerde ele alınan unsur oluşturur.

B) İncelemenin amacı şairin bütün eserlerini değerlendirmektir.

C) İncelemenin başarısı kullanılan kaynakların sayısına bağlıdır.

D) İncelemenin ana sonucu şiirlerin okuyucuda bıraktığı etkidir.

E) İncelemenin kapsamı yalnızca şiirlerin biçim özellikleriyle sınırlıdır.

Cevap Anahtarı

1. B	2. A	3. B	4. B	5. B
6. E	7. A	8. E	9. B	10. A

Çözümler

1. Cümlede başlığın bütün ayrıntıları vermesinin gerekmediği, fakat ele alınan düşünceyi kısa biçimde tanıtması gerektiği belirtilmektedir. B seçeneği bu koşullu anlamı korur; A seçeneği ise kapsamı gereksiz biçimde genişletir.

2. Parça, konunun metnin ne çevresinde kurulduğunu belirlediğini ve ayrıntıların bu merkez çevresinde biçimlendiğini anlatmaktadır. A seçeneği bu yargıyı doğru biçimde geneller. B seçeneği ise konu ile yazarın iletisini özdeşleştirir.

3. Cümle, bazı düşüncelerin temel iletiyi oluşturmadığını, onu açıklamak için kullanıldığını bildirmektedir. B seçeneği bu ilişkiyi doğru aktarır. A seçeneği ise bütün düşünceleri aynı işlevde kabul ederek anlamı değiştirir.

4. Önceki cümlede konunun başlangıçta sezdirildiği ve sonraki cümlelerle ayrıntılandırıldığı belirtilmektedir. B seçeneği bu açıklamayı özetleyerek son cümledeki kavrayışa bağlar. C seçeneği ise konu ile ana düşünceyi karıştırıp kesinlik bildirmektedir.

5. Parçada başlığın metnin konusuyla ilişkili olması ve içeriği kısa biçimde yansıtması gerektiği vurgulanmaktadır. B seçeneği bu iki koşulu birlikte karşılar. A seçeneği, başlığın görevini ayrıntılı açıklama olarak yanlış biçimde genişletir.

6. Parça, konunun çoğu zaman başlangıçta verildiğini ve sonraki cümlelerle geliştirildiğini belirtmektedir. Bu nedenle yalnızca son cümleye bakarak kesin sonuca ulaşılacağı söylenemez. A, B, C ve D parçanın akışından çıkarılabilir.

7. Parça, yardımcı düşüncelerin temel mesajı desteklediğini ve konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağladığını belirtmektedir. A seçeneği bu işlevi doğru yansıtır. B seçeneği ise ana ve yardımcı düşüncelerin görevlerini özdeşleştirerek parçaya aykırı bir yargı kurar.

8. V. cümlede gelişme bölümünün işlevi yanlış tanımlanmıştır. Gelişme bölümü, girişte verilen konunun açılıp genişletildiği bölümdür; sonuç bölümünde kesinleştirilmesi gelişme bölümünün özelliği değildir. Diğer cümlelerde ana düşünce, konu, yardımcı düşünce ve başlık doğru anlamlarıyla kullanılmıştır.

9. Parça, başlığın tek bir sözcük veya ayrıntıya değil, metnin bütününü yansıtan konu çerçevesine dayanması gerektiğini savunur. B bu ana düşünceyi kapsar; A ise başlığı en sık kullanılan sözcüğe indirger.

10. Cümle, incelemenin şiirlerde ele alınan düşünce ve durum çevresinde kurulduğunu söylemektedir. A seçeneği bu odağı doğru yansıtır; diğer seçenekler amaç, kaynak, etki veya biçim bakımından cümlede bulunmayan anlamlar eklemektedir.